

Regelverket för registrering av får i avelsregistret

Som ett led i arbetet inför den nya zooteknikförordningen, EUs regelverk som bland annat reglerar registrering av rasrena får, kommer vissa regler för registrering i Elitlamm Avel att förtydligas. Förändringarna träder i kraft den 1 april 2023.

Några begrepp

För att undvika missförstånd börjar vi med att ta en titt på några olika begrepp som gäller registrering av får och stambokföring.

När vi talar om det officiella avelsregistret är det synonymt med registret i Elitlamm Avel. Via programmen Elitlamm AvelMini och Elitlamm Avel & Produktion kan man registrera sina får i det officiella avelsregistret som är öppet för alla får; rasrena djur, korsningar och djur utan härstamning. I Elitlamm Avel förs stamböcker för de fårraser som har ett godkänt avelsprogram.

Att ett djur har officiell härstamning betyder att djuret är registrerat i Elitlamm Avel.

Stambok är det begrepp zooteknikförordningen använder för en förteckning eller ett register över djur av en viss ras och deras härstamning.

För att ett svenskt får ska räknas som rasrent ska det vara registrerat i Elitlamm Avel med en renrasig raskod, vilket är samma sak som att djuret är infört i rasens stambok.

Vi har i Elitlamm Avel också många djur som är korsningar mellan olika raser, deras raskod speglar de raser som djurets anfäder har. Raskoden X används när rasen är okänd.

Stamböcker kan vara antingen stängda eller öppna. Raser med stängd stambok är svenskt finullsfår, dorper, walliskt svartnosfår och poll merino. I raser med öppen stambok kan djur uppgraderas till renrasig raskod. Det innebär att man genom att genomgående använda stambokförda baggar av önskad ras ökar rasandelen hos avkommorna.

Programmet Elitlamm Fritid är inte kopplat till det officiella avelsregistret, vilket innebär att djur registrerade i Elitlamm Fritid inte har officiell härstamning eller är stambokförda.

Regler för registrering av djur i Elitlamm Avel

Rasrena djur

Endast djur vars båda föräldrar är rasrena djur av samma ras och som är registrerade i Elitlamm Avel, kan registreras med rasren raskod.

I raser med öppen stambok kan djur uppgraderas till renrasig raskod. Minst 94 % av samma ras krävs för uppgradering till renrasig raskod. Dock måste alla handjur bakom djuret som ska uppgraderas vara renrasiga.

Ej rasrena djur

Alla får kan registreras i Elitlamm Avel. Finns föräldrarna i avelsregistret får avkomman raskod utifrån föräldrarnas uppgifter. Okänd härstamning motsvaras av raskod X.

Import

Vid registrering av importerade djur, det gäller livdjur, embryo såväl som semin, krävs ett härstamningsbevis från en godkänd internationell stambok för att djuret ska kunna registreras som rasrent i Elitlamm Avel. Vid import från ett annat EU-land krävs ett så kallat exportcertifikat, ett härstamningsbevis i enlighet med förordning (EU) 2016/1012 för handel med renrasiga avelsdjur av får (*Ovis aries*).

Nytt från och med 1 april 2023

Djur ska från och med den 1/4 2023 födas inom avelsregistret för att kunna registreras som rasrent.

Nu när zooteknikförordningen implementeras fullt ut kommer vi inte längre kunna föra stambok för raser som inte har ett godkänt avelsprogram. Det finns möjlighet för SF att ansöka om att få avelsprogram godkända för raser som inte har en svensk rasförening, det kommer i så fall att göras i samråd med aktiva uppfödare av dessa raser. Kontakta gärna avelsansvarig hos SF om du är uppfödare av en ras som inte har en egen rasförening, antingen du vill engagera dig i att utforma ett avelsprogram eller tycker att det inte behövs.

Tidsbegränsningar införs för vissa registreringar

Det har även tidigare funnits rekommendationer för hur lång tid man har på sig att registrera in händelser i Elitlamm, men reglerna har inte varit tvingande. I Elitlamm Avel kommer vissa registreringar att vara tidsbegränsade från och med 1 april 2023 .

Lamningsregistrering ska ske senast 3 månader efter tackans lamning.

Nya besättningar med renrasiga djur behöver ansluta sig till Elitlamm Avel innan lamm födda i besättningen är tre månader gamla, om lammen ska registreras som renrasiga.

Mönstringsregistrering ska ske inom 3 månader. Uppfödaren uppmanas att noggrant kontrollera registrerat mönstringsresultat, det går inte att i efterhand rätta historiska mönstringsresultat.

Registrering av en försäljning ska ske senast 7 dagar efter faktiskt försäljningsdatum. Myndigheten Jordbruksverket kräver att förflyttning sker via förflyttningsregistret inom 7 dagar från händelsen.

Registrering av en utlåning/återlämning ska ske senast 7 dagar efter faktiskt datum. Jordbruksverket kräver att förflyttning sker via förflyttningsregistret inom 7 dagar från händelsen.

Vid slakt rekommenderas registrering senast 7 dagar efter faktiskt datum. Jordbruksverket kräver att förflyttning av slaktdjur som transporteras från gården registreras via förflyttningsregistret inom 7 dagar från händelsen. Vid hemslakt rekommenderas slaktregistrering inom 7 dagar från faktiskt datum.

Vid dödsfall rekommenderas registrering senast 7 dagar efter faktiskt datum. Detta är en rekommenderad tidsperiod, registrering av dödsfall kan göras senare till exempel då djur förlorats på bete.

Funderar du på att importera en ny ras till Sverige?

Med den nya lagstiftningen kan djur av nya raser inte registreras in som rasrena djur i Elitlamm Avel utan att ett avelsprogram först har godkänts av Jordbruksverket.

Kontakta SF för mer information innan en ny ras, vars djur man vill kunna registrera som rasrena i avelsregistret, importeras till Sverige.

Behöver du hjälp att komma ikapp?

Det möjligt att genom kontakt med Elitlamm Support rätta uppgifter om djur och lägga till djur som inte tidigare registrerats i det officiella avelsregistret, men det behöver göras i god tid före årsskiftet. Ta vara på denna chans om ni har gamla lammomgångar eller enstaka djur som inte registrerades vid födseln!

*Svenska Fåravelsförbundets styrelse
genom Jonas Karlsson och Anna Törnfeldt
Avelsansvariga SF*

Svenska Fåravelsförbundet har ansökt om att vara erkänd avelsorganisation och ansvarar för registrering av alla fårraser, på uppdrag av respektive rasförening. Det officiella avelsregistret och rasernas stamböcker registreras via verktyget Elitlamm Avel.